

ANTIČNA KAMNITA ELEMENTA IZ STRUNJANA

ELICA BOLTIN-TOME

Pomorski muzej »Sergej Mašera«, Cankarjevo nabrežje 3, YU-66330 Piran

Spomladi 1981 sta med širjenjem cestne trase, ki vodi iz središča Strunjana v Strunjanski zaliv, prišla na dan dva večja kamnita bloka, izklesana iz nabrežinskega kamna. Ležala sta v zemlji 1,9 m nad staro traso, na kasneje odstranjenem delu parcele št. 227/5 k. o. Piran. Kaže, da gre za osamljeno najdbo, saj iz bližnje okolice ni drugih najdiščnih podatkov. Kot lahko sodimo po obdelanih površinah, sta bila kamna večkrat uporabljena, vendar vedno v drug namen.

Manjši kamen je podolgovat, na desni strani odlomljen in na tej strani tudi zglijen (145×45×29 cm). Čelna stran kamna je bogato okrašena in lahko domnevamo, da gre za levo stran antičnega arhitrava z reliefno okrašenim frizom in dvovrstnim napisom na epistilu (t. 1: 1–4, pril. 1: 1–4).

Na ohranjenem delu friza je v reliefu trikrat ponovljen motiv v rahlem loku usločenega venca iz sadežev in poljskih plodov, obešenega na rogove živalske – volovske lobanje. Na razmeroma dobro ohranjeni levi lobanji je videti nagubano tkanino, ki prekriva čelo lobanje in je ovita tudi okrog rogov. Ob straneh lobanj visita trakova, s katerima sta ovita venca in obešena na rogova. Na sredi usločenega dela venca je upodobljena žival-ptič ali rastlinski motiv. Friz je zlasti ob krajeh fragmenta deloma poškodovan. Komaj se vidi leva, krajna lobanja, ki s svojo levo polovico sega tudi na levo stran fragmenta (t. 1: 1, 3, pril. 1: 1).

Opisani del okrasa obrobja na spodnji in zgornji strani 2 cm široko plastično rebro. Pod spodnjim rebrom je še 3 cm širok jajčni ornament, ki je hkrati tudi rob prve vrste napisa. Nad drugo, to je spodnjo vrsto, je speljan vrvični okras pod 1,5 cm širokim rebrom. Spodnji rob čelne strani fragmenta je poškodovan. Možno je, da manjka le spodnje plastično rebro.

Levi del napisa z 8 cm visokimi črkami v prvi in 6 cm visokimi črkami v drugi vrsti je dobro ohranjen in čitljiv. Predstavlja nam imena verjetnega lastnika arhitektonskega objekta, ki mu je pripadal fragment, ali imena tistega, ki mu je bil postavljen. Ohranjeni del napisa, pri katerem so besede ločene s piko na sredi vrste, se glasi:

L. Volginus. Phileros . Te(–)

. Supancia . T(–)

Ta del napisa dovoljuje le skromne ugotovitve o pripadnosti gentilnega imena *Volginus* in kognomena *Phileros*. Gentilno ime *Volginus* je bilo dokumentirano v Istri pri Buzetu in Šterni pri Višnjanu.¹ Najdemo pa ga tudi na dveh spomenikih iz Trsta;² upravičeno moramo upoštevati ugotovitve J. Untermanna, ki povezuje gentilno ime *Volginus* s skupino imen na »Volti« in jih opredeljuje kot venetsko-istrska.³ Priimek *Phileros* je značilno ime za osvobodjence. V Istri ga poznamo iz dveh nagrobnikov iz Pulja,⁴ J. Šašel ga je zasledil tudi v Dalmaciji, v Italiji in v

zahodnih provincah rimskega imperija.⁵ Po grškem izvoru imena *Phileros* je moč sklepati, da so bili Volginijevi starši osvobodjenci nekega Volginija in da so prišli iz vzhodnih predelov imperija, zato so svojemu sinu dali še grški kognomen. V isti vrsti sta omenjeni še črki Te, morda sta začetni črki besede, ki bi nam pojasnila Volginijev poklic ali *domus (Tergeste)*. Tako kot ta beseda bo ostal nepojasnen tudi drugi del napisa.

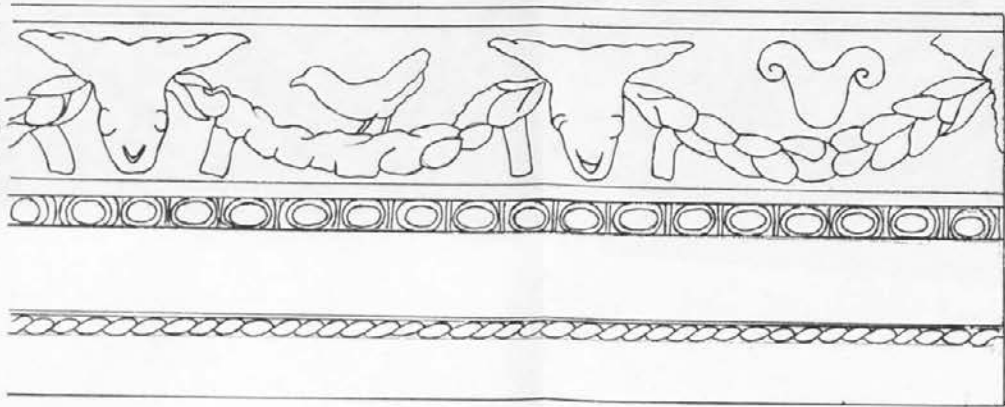
Črke v drugi vrsti napisa so manjše. Beseda *Supanicia* morda predstavlja žensko ime, ki mu tudi J. Šašel ni našel primerjave. Komaj še vidna črka T, ki leži že v frakturi, bo ostala nepojasnjena.

Razen čelne strani so nedvomno zanimive tudi druge strani fragmenta, ki opozarjajo na povezavo s sosednjimi elementi istega arhitektonskega objekta. Na levi strani kamna je ornament, ki prihaja s čelne strani, prekinjen z vsekom širokim spodaj 18 in zgoraj 29 cm. (t. 1: 2, pril. 1: 3). V ta vsek je bila prvotno vložena leva kamnita gred ali levi del arhitrava. Na to kaže tudi leva moznica na zgornji strani fragmenta (4×9×4,6 cm), medtem ko je bila druga kvadratne oblike (6×6×3,5 cm), namenjena za spajanje z elementom ležečim nad arhitravom. Enakemu namenu sta morda služili še komaj vidni moznici na desnem robu, na prelomu zgornje strani (pril. 1: 2). Kvadratna moznica na spodnji strani fragmenta (t. 1: 3, pril. 1: 3) pa je bila verjetno namenjena za spajanje s spodnjim kamnitim elementom, morda stebrom, ki je nosil levi del arhitrava. Na tej strani sta vklesani še dve vzporedni, po sredini fragmenta potekajoči, plitvi kaneluri, ki sta s prelomom pretrgani. Pozornost zbuja plitev krožni vsek na spodnji strani ob izseku (pril. 1: 3), ki predstavlja 1/3 kroga s premerom 8 cm. Ta del krožnice je verjetno kamnoseški znak za pravilno spajanje z levim arhitravom in morda s kamnitimi bloki stropa objekta.

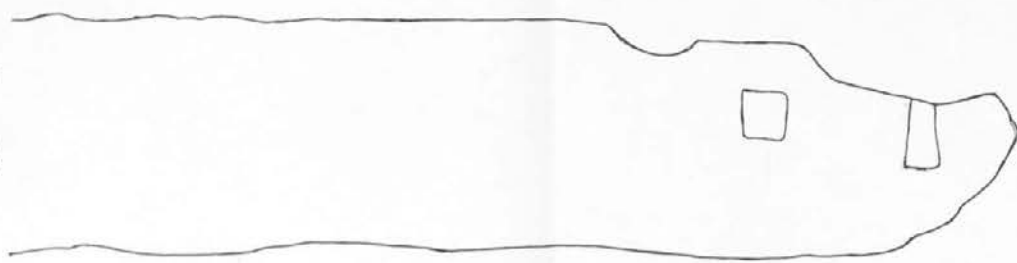
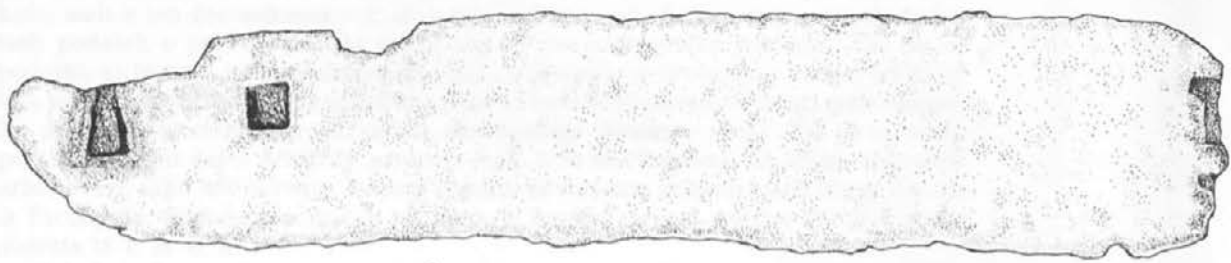
Vsekakor je zanimiva hrbtna stran fragmenta, ki kaže sledove sekundarne obdelave. Plastično rebro, ki se vleče po dolžini kamna, je prekinjeno s pravokotnima vsekoma (14×24×8 cm), med seboj oddaljenima 55 cm in vklesanima v že odlomljeni del arhitrava (t. 1: 4, pril. 1: 4).

Večji kamen je ploščat in pravokotne oblike (179×125×29 cm), s prvotno gladko obdelano zgornjo površino s 5 cm širokim zgornjim in spodnjim robom in rahlo navzven odsekanim, 13 cm širokim desnim in 16 cm širokim levim robom. V levi, poševno odsekani rob je vklesana 15 cm visoka črka S in pod njo 16 cm visoki črki SI. Nad črko S je znak pika, ki je od črke enako oddaljena kot spodnji črki. (t. 2: 1). Kratici je težko pojasniti. Morda je prva črka pomenila S(*uper*), spodnji dve črki pa bi bili morda začetnici besede SI(*nistra*). Če je ta misel pravilna, je možno, da besedi pojasnjujeta lego kamna v objektu, ki mu je prvotno pripadal. Tudi na tem kamnu so ohranjene moznice ali vsaj njihovi sledovi. Dobro je ohranjena moznica (4×5×3 cm) na desni strani ožje zgornje strani kamnitega bloka, na levi in desni strani pa sta bili verjetno prebiti kasneje, kot je videti na t. 2: 2. Pri tem kamnu je zanimiv tudi način obdelave, ki kaže, da so bile zadnja stran kamna ter zadnji polovici stranskih površin bolj grobo obdelane. To pa dopušča misel, da je bila notranjost objekta, kateremu je plošča pripadala, javnosti manj izpostavljena.

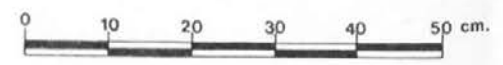
Tudi pri tem kamnitem bloku lahko ugotovimo kasnejšo obdelavo in seveda tudi sekundarno uporabo. Ob 5 cm širokem robu je bil v sprva gladko in ravno površino vklesan 4 cm širok in 3 cm globok žleb, povezan s presekom na desni strani (t. 2: 1). H glavnemu žlebu pa so speljani manjši, 4–14 cm dolgi žlebiči. Izžlebila jih je tekočina, ki se je iz sredine plošče stekala v glavni žleb. Precej širši in globlji pa je kanal na nasprotni strani bloka, ki je vklesan ob 6 cm širokem robu. Ob desni in levi strani je 30 cm, ob zgornji in spodnji strani pa le 14 cm širok in 14 cm

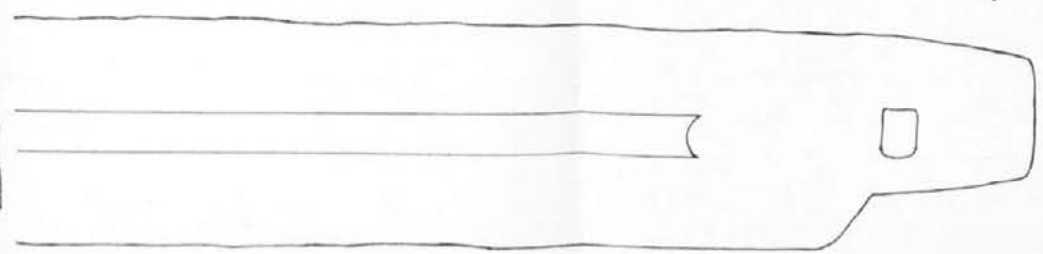
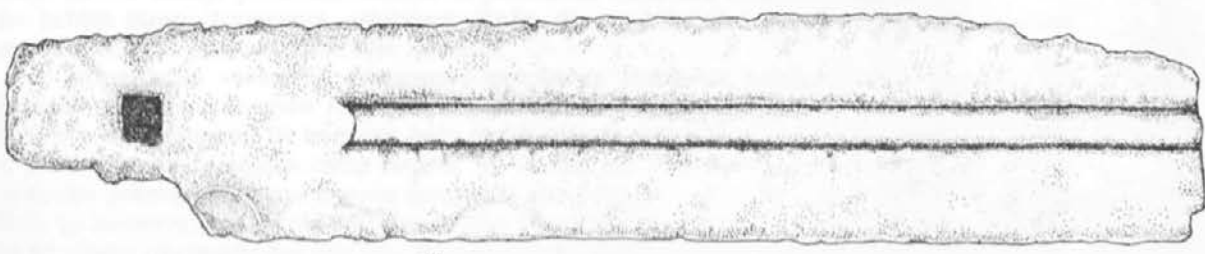
1

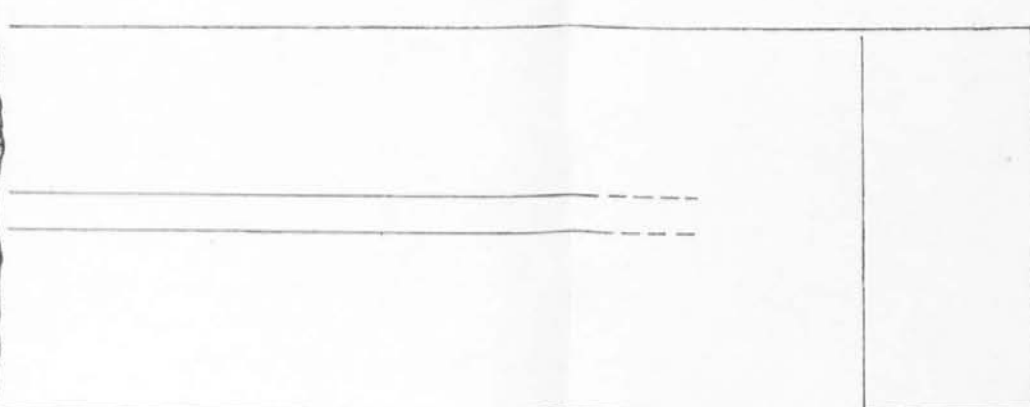
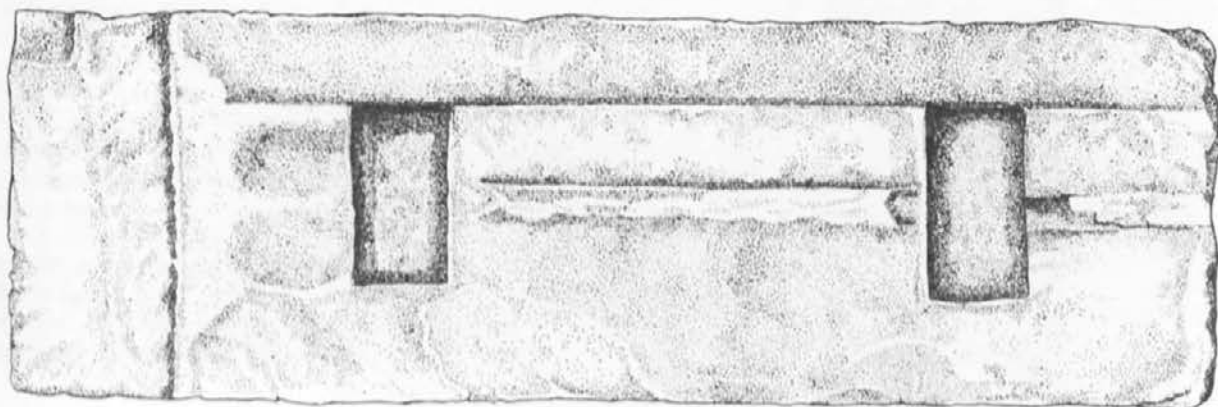
2

Risala: Ilonka Hajnal

3

4

Pril. 1: Del rimskega arhitrava iz Strunjana. 1 čelna stran, 2 zgornja stran, 3 spodnja stran, 4 hrbtna stran.

Beil.1: Teil des römischen Architravs aus Strunjan. 1 Frontseite, 2 Oberseite, 3 Unterseite, 4 Rückseite.

globok in obdaja ploskev 110×100 cm površine, ki ima v kotih vklesane vdolbine pravokotne oblike (8×10×7 cm). Kanal je povezan z žlebom iz nasprotne strani in verjetno tudi s pozneje prebito moznico na prvotno levi strani kamna (t. 2: 2).

Kronologija in uporaba kamnitih elementov

Natančnejša predstavitev posameznih elementov kaže na večkratno uporabo v različnih časovnih obdobjih. Povsem različen pa je tudi namen uporabe, kot lahko sklepamo po analognem gradivu iz nam najbližjih lokalitet.

Sodeč po navedenih podatkih je bil manjši podolgovat kamen leva stran arhitrava. Reliefno okrašeni čelni strani najdemo analogije na dveh fragmentih arhitravov iz Pulja, ki ustrezata našemu iz Strunjana tudi po višini in širini.⁶ Žal pa na fragmentih iz Pulja ni ostankov napisa. Datirana sta v prvo pol. 1. st. Kot kaže, sodi v isti čas oziroma v 1. st. tudi naš fragment. Za nas zelo zanimiv bi bil tudi podatek o prvotni dolžini arhitrava, ki mu je fragment pripadal. Žal pa so podatki, ki bi nam v tem smislu pomagali, zelo skopi in dvomljivi. Možno je, da bi bila sredina prvotne dolžine arhitrava pika za besedo Supancia v drugi vrsti napisa. Ta pika leži hkrati v sredini delno ohranjenega desnega venca. Če je ta misel pravilna, bi bil čelni arhitrav prvotno dolg 2,70 m. Pripadal bi lahko nagrobni arhitekturi, tako kot iz Pulja. Istemu objektu je verjetno pripadal tudi drugi kamen iz Strunjana. Sodeč po oznakah na njem je morda zapiral zgornji del leve stene objekta iz 1. st. n. š.

Pri obeh elementih pa ne gre zanemariti njune sekundarne uporabe po uničenju verjetno poganskega spomenika. Oba kamna sta bila prilagojena kasnejšim potrebam, na kar kažejo predvsem žlebiči na ploščatem elementu in pravokotna vseka na hrbtni strani fragmenta arhitrava. Kaže, da sta bila oba elementa pozneje uporabljena pri stiskalnici za olje ali vino.

V pravokotna vseka na fragmentu prvotnega rimskega arhitrava sta bila nameščena lesena drogova (*arbores*), ki sta držala leseno gred (*prelum*). Ta je s pomočjo vitla (*sucula*) in lesenega bata (*orbis olearius*) pritiskala na maso (*pulpa*) v pletenem košu, imenovanem *fiscina*, ki je stal na pravokotnem ali krožnem, nekoliko poševno položenem podu (*area*). Ob robu ali po sredini poda je bil speljan žleb, po katerem je odtekala tekočina v nižje podstavljeno posodo. Ta tip torkularja, ki ga včasih imenujejo kar *prelum*, je znana z antičnega najdišča v Mogorjelu⁷ in še drugih najdišč v Bosni in Hercegovini. Podoben torkular je bil odkrit tudi na forumu poznoantične Salone.⁸ Rekonstruirana stiskalnica-torkular, ki je predstavljena v Arheološkem muzeju Istre v Pulju, je datirana v 1. st. n. š.⁹ Prav taki stiskalnici sta pripadala oba kamnita elementa, najdena v Strunjanu.

Na kratko predstavljen tip torkularja je bil v Rimu opuščen že v 1. st.n.š. V Bosni in Hercegovini ter v Dalmaciji se je ohranil do pozne antike in morda še dlje, kar je ugotovljeno tudi v Istri, saj je bil spomladi 1988 odkrit med srednjeveškimi najdbami v Piranu in še kasnejšimi v Kopru.¹⁰ Datacija sekundarne uporabe zgodnjeantičnih elementov je zato dvomljiva. Možno pa je, da sta bila uporabljena kot sestavna dela torkularja že v pozni antiki.

Sodeč po posebnostih, ki jih vidimo na zadnji strani kamnitega ploščatega bloka iz Strunjana (t. 2: 2) je možno, da je bil ta uporabljen tudi pri tipu torkularja, pri katerem je vitel zamenjal zavrtelj (leseni vijak). Pri tem tipu je vijak pritiskal z batom ali s kamnom, položenim pod vijakom na maso v košu, ki je stal na kamniti podlagi. Ta tip torkularja, ki so ga Rimljani prevzeli od Grkov že v 1. st. n. š. in

ga v Rimu tudi uporabljali, so imenovali tudi »*cochlea*«. ¹¹ Po enakem načelu so še pred nedavnim delovale torklje v Istri. ¹² Žal pa tudi uporabe kamna iz Strunjana pri tem tipu stiskalnice kronološko ni mogoče točneje opredeliti.

O najstarejši poselitvi današnjega strunjanskega prostora ne vemo veliko. Arheoloških najdb ne poznamo, skromni pa so tudi topografski zapiski. Čeprav še nepreverjen, je vendar zanimiv podatek, ki ga je dal pokojni Strunjančan G. Rotter; ¹³ omenja ostanke belega mozaika in temeljne zidove na parcelah št. 13/3 in 13/4 k. o. Piran. Temeljni zidovi pa se ob nizkem vodostaju vidijo tudi na morskem dnu v neposredni bližini omenjenih parcel, ob Strunjanskem zalivu. Čeprav so ti podatki zelo skromni, je vseeno mogoče domnevati, da gre za antične temeljne zidove, posebno še, če upoštevamo podatek, ki nam pove, da se je morska gladina v zadnjih dveh tisočletjih dvignila za približno 2 m. ¹⁴ Vsekakor pa ne gre zanemariti podatka, da je v 13. st. stala ob zalivu cerkva, posvečena San Bassu, po kateri se ta kraj še danes imenuje. Cerkva je pripadala benediktinskemu samostanu, ki je po znanih virih stal na tem kraju – območju kasnejše Tartinijeve vile že v 13. stoletju. ¹⁵

Navedeni podatek je treba dopolniti s podatkom iz leta 1235, iz katerega izvemo, da je opatica samostana Sv. Secunda (samostan v Benetkah) poklonila Tisu, sinu Albina iz Pirana in njegovim dedičem posest ob mejah samostana S. Basso v Strunjanu (last samostana Sv. Secunde) pod pogojem, da bo letno dajal samostanu polovico pridelka in vzdrževal drevesa in oljke. ¹⁶

Čeprav so navedeni podatki zelo skromni, lahko upravičeno domnevamo, da je ob današnjem Strunjanskem zalivu na kraju, imenovanem San Basso, že v zgodnji antiki stala rimska *villa rustica* z vsemi pripadajočimi gospodarskimi objekti in grobnico v bližini. Zato je možno, da izhajata iz Strunjana tudi oba, v Strunjanu najdena kamnita elementa, ki sta bržkone pripadala rimski nagrobni arhitekturi, ki je verjetno stala v neposredni bližini. Morda sta bila na tem, nedvomno že v antiki in srednjem veku agrarnem območju, pri torkularju pozneje uporabljena že v pozni antiki ali zgodaj v srednjem veku, saj podatki govore o nedvomno obsežni samostanski posesti in privatni posesti v 13. st., ko je bila lahko že uporabljena tudi stiskalnica tipa »*cochlea*«, ki je bila v našem primeru dokaj majhna. Vsekakor pa je treba upoštevati, da se tehnologija tudi v stoletjih ni veliko spreminjala, saj Istrani še danes govore o obeh tipih torkelj, pa tudi o torkljah, kjer sta združeni obe tehnologiji.

¹ *Inscr. Ital.* 10/3, Istria Septentrionalis, 133, 204.

² *Inscr. Ital.* 10/4, Trieste, 99, 170, 340.

³ J. Untermann, *Die venetischen Personennamen* (1961) 133.

⁴ *Inscr. Ital.* 10/1, Pola et Nesactium, 79, 225.

⁵ J. Šašel si je septembra 1987. l. ogledal napis in mi posredoval v tekstu navedene pripombe, ki so mi bile v veliko pomoč.

⁶ G. Cavalieri Manasse, *La decorazione architettonica romana di Aquileia*, Trieste, Pola (1978) 156, t. 59: sl. 126.

⁷ I. Bojanovski, Antička uljara na Mogorjelu i rekonstrukcija njenog torkulara, *Naše starine* 12, 1969, 31s, sl. 1.

⁸ D. Rendić-Miočević, *Vj. arh. hist. dalm.* 55, 1953, 207, sl. 1.

⁹ V. Girardi-Jurkić, *Pula* (1986) 44.

¹⁰ Torkular iz Pirana, odkrit maja 1988. l., še ni objavljen.

¹¹ I. Bojanovski (op. 7) sl. 2a.

¹² *Tonina hiša, etnološka zbirka v Ravnu, Piran*, Katalogi Pomorskega muzeja »Sergej Mašera« Piran 4 (1985).

¹³ *Var. spom.* 11, 1966 (1967) 128s.

¹⁴ M. Šifrer, *Geogr. zbor.* 9, 1955, 34.

¹⁵ G. Gravisi, *Toponomastica del comune di Pirano* (Parenzo 1932) 24a.

¹⁶ Documenta ad Forumjulii, Istriam, Gortiam, Tergestium spectantia, *Acti mem. Soc. istr. arch. st. patr.* 8, 1892, 42.

Zusammenfassung

Anlässlich der Verbreiterung der Straßentrasse Strunjan-Strunjaner Bucht wurden auf der Parzelle Nr. 227/5 Kat. Gem. Piran zwei Steinelemente gefunden (**Taf. 1:** 1-4; **2:** 1-2). Die Fundumstände sind sehr bescheiden und es hat den Anschein, es handle sich um einen vereinzelt Fund.

Der kleinere, längliche Stein aus dem Steinbruch in Nabrežina (145 × 45 × 29 cm) hat eine reich verzierte Stirnseite. Auf dem reliefverzierten Fries wiederholt sich das Motiv eines auf die Hörner eines Tier-Ochsenschädels gehängten Kranzes aus Obst und Feldfrüchten. Auf dem Epistyl ist der linke Teil der Inschrift erhalten: *L. Volginius. Phileros, Te* (-) in der ersten Zeile und *Supanica. T* (-) in der zweiten Zeile. Der erhaltene Inschriftteil läßt nur Schlußfolgerungen hinsichtlich der Zugehörigkeit des Gentilnamens *Volginius* und des Kognomens *Phileros* zu. Der als veneto-istrisch eingeordnete Gentilname ist in Nord- und Mittel Istrien festgestellt.¹⁻³ Der Name *Phileros* ist griechischen Ursprungs.⁴⁻⁵ Es scheint, daß die Eltern des *Volginius* Freigelassene eines gewissen *Volginus* waren und ihrem Sohn obendrein noch das griechische Kognomen gaben. Leider werden die Buchstaben *Te* in der ersten Zeile samt dem Buchstaben *T* in der zweiten Zeile und dem zweiten Inschriftteil ungeklärt bleiben. Die Stirnseite ist außerdem mit einem Eierstab- und einem Schnurornament verziert, das parallel zur Inschrift verläuft; zusammen mit dem Einschnitt in die linke Seite des Steines und den Dübellöchern an der Unter- und Oberseite stellt er den linken Teil des Architravs einer vermutlich römischen Grabarchitektur aus dem 1. Jh. u. Z. dar.⁶

Der zweite, ebenfalls aus dem Steinbruch in Nabrežina stammende Stein ist größer und flach (179 × 125 × 29 cm). Er weist dieselbe Verfertigungsweise auf; nach seinen übrigen Eigenheiten zu urteilen, ist es möglich, daß er zum selben architektonischen Objekt wie der kleinere gehörte. Die auf dem linken Steinrand erhaltenen Buchstaben *S(uper)* und *SI(nistra)* zeigen vielleicht die Lage des Steines im Objekt an, dem er angehörte (**Taf. 2:** 1).

Nach der festgestellten nachträglichen Bearbeitung beider Steine zu urteilen, wurden beide nachträglich zu einem ganz anderen Zweck verwendet - bei einer Wein- oder Ölpressen.⁷⁻⁹ Wegen der unzulänglichen Angaben ist jedoch die Zeit ihrer späteren Verwendung schwierig zu bestimmen.

In die rechteckigen Ausschnitte auf der Rückseite des antiken Architravfragments (**Taf. 1:** 4. **Beil. 1:** 4) waren zwei hölzerne Säulen - *arbores* - gesteckt, welche die hölzerne Stange (*prelum*) hielten. Die Steinplatte mit der nachträglich ausgemeißelten Rinne und dem Abflußkanal (**Taf. 2:** 1) wurde hingegen als *area* verwendet, als Steinunterlage, worauf der Korb mit der Weintrauben- oder der Ölmasse gestellt wurde. Diese Gattung von Pressen, die mittels einer Winde betätigt wurden, waren in Istrien seit der Antike über das Mittelalter ganz bis zum 19. Jahrhundert und vielleicht noch länger im Gebrauch.¹⁰ Die Sekundärverwendung der beiden Steine aus Strunjan läßt sich chronologisch nicht bestimmen, es ist jedoch möglich, daß sie bereits in der Spätantike verwendet wurden.

Die Steinplatte wurde hingegen noch ein drittes Mal verwendet. Auf der Rückseite ist ein 14-30 cm breiter und 14 cm tiefer Kanal eingemeißelt, der die 110 × 100 cm große Fläche mit rechteckigen Einschnitten in ihren Ecken umläuft. So eingerichtete Platten wurden bei den Torkularen, auch *cochlea* genannt, verwendet, wo die Winde durch eine Holzschraube ersetzt wurde.¹¹ Diesen Pressetyp übernahmen die Römer von den Griechen und verwendeten ihn schon vom 1. Jahrhundert weiter. Wann er nach Istrien gelangte, ist nicht bekannt. Wir wissen aber, daß er vervollkommenet und bis zum 20. Jahrhundert hin in Verwendung war.¹²

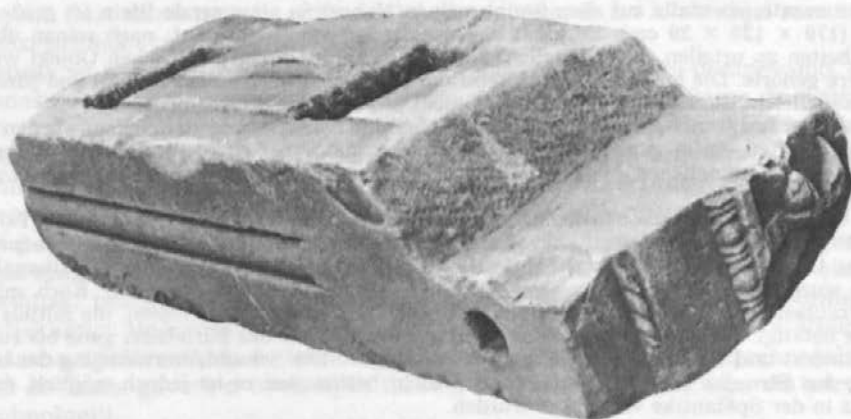
Obwohl zweifellos auch die Frage interessant ist, wo die in Strunjan gefundenen Steinelemente ursprünglich verwendet wurden, läßt sie sich einstweilen nicht beantworten. Über die ältesten Besiedlungen des heutigen Strunjaner Raumes wissen wir nämlich noch sehr wenig. Jedenfalls kann jedoch aufgrund der spärlichen topographischen Aufzeichnungen¹³⁻¹⁴ vorausgesetzt werden, daß sich in Strunjan, an der San Basso genannten Stätte, wo im 13. Jahrhundert ein Benediktinerkloster stand,¹⁵⁻¹⁶ schon eine antike *villa rustica* samt den hinzugehörigen Wirtschaftsgebäuden und vielleicht auch noch einem reichen Grabmal in der Nähe befand. Auf diesen Gedanken lenkt auch der mit Kränzen aus Obst und Feldfrüchten verzierte Fries des Architravs hin, dem das Fragment aus Strunjan angehörte.

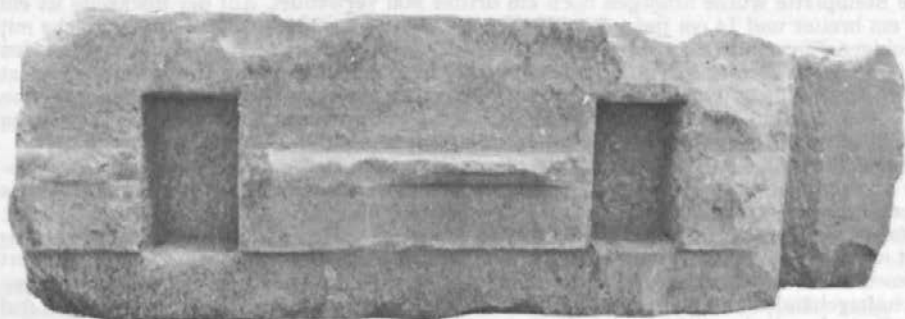
1

2

3

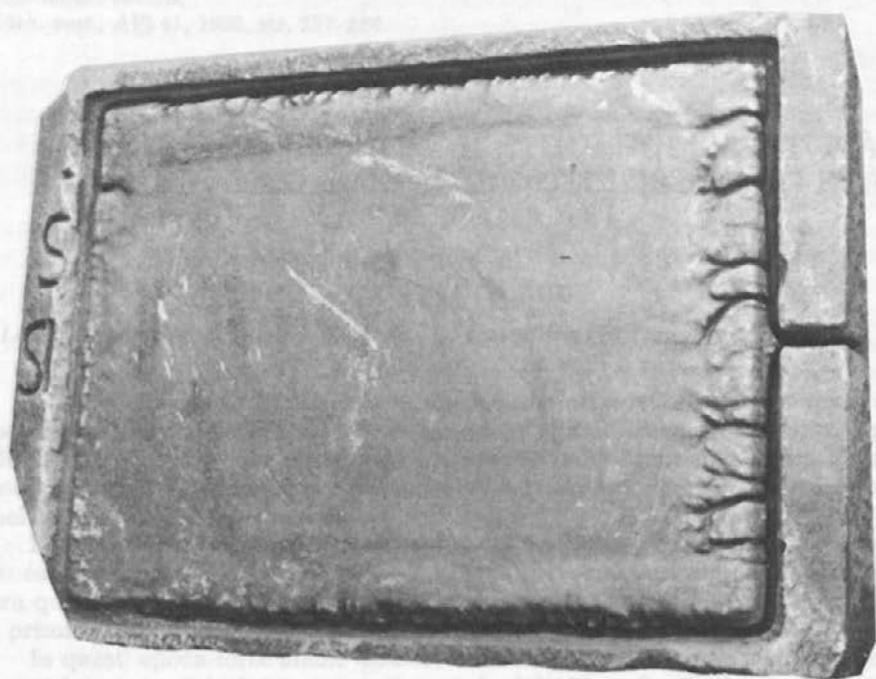

4

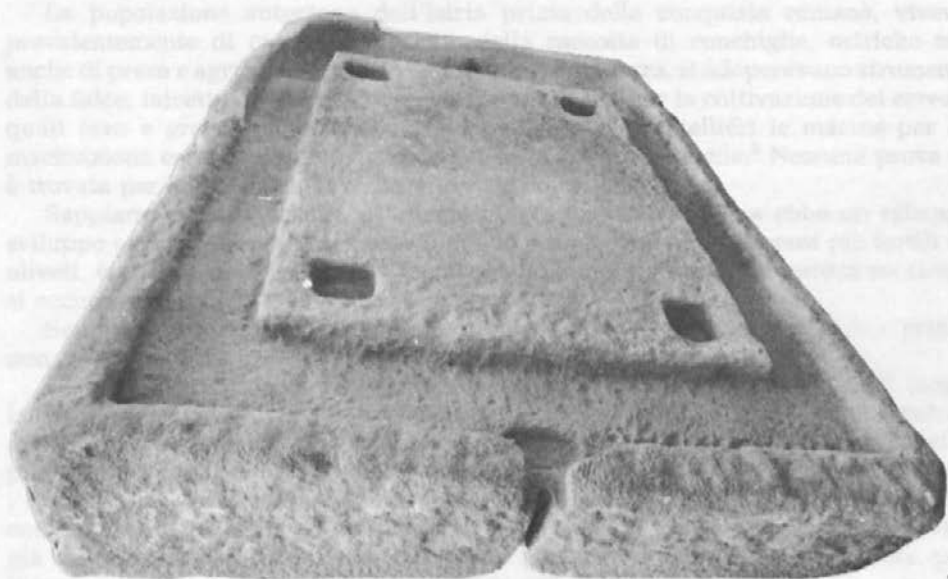
T. 1: Ohranjeni del rimskega arhitrava iz Strunjana. 1 Reliefno okrašena čelna stran z delom napisa. 2 Zgornja stran z ohranjenima moznicama na levi strani. 3 Spodnja stran s kvadratno moznico in plitvima žlebičema. 4 Zadnja stran s kasneje izklesanima pravokotnima izsekoma.

Taf. 1: Erhaltener Teil des römischen Architravs aus Strunjan. 1 Reliefverzierte Frontseite mit einem Teil der Inschrift. 2 Oberseite mit zwei erhaltenen Dübellochern an der linken Seite. 3 Unterseite mit quadratförmigen Dübelloch und seichten Rinnen. 4 Rückseite mit zwei später ausgemeißelten Ausschnitten.

1

2

T. 2: Ploščati kamniti blok iz Strunjana. 1 Zgornja stran z odtočnim kanalom in plitvimi žlebiči. 2 Spodnja stran s širokim odtočnim kanalom in štirimi kvadratnimi izseki.

Taf. 2: Flacher Steinblock aus Strunjan. 1 Oberseite mit Abflußkanal und seichten Rinnen. 2 Unterseite mit breitem Abflußkanal und vier quadratförmigen Ausschnitten.